

KOHTI KANSAINVÄLISTÄ JOENSUUTA JA OSALLISTAVAA KOTOUTTAMISTA 2021

JOENSUUN KAUPUNGIN KOTOUTTAMISOHJELMA 2018–2021

JOHDANTO

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotouttamistyön kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla (laki kotoutumisen edistämisestä). Tämän vuoksi laaditaan kotouttamisohjelma. Ohjelma koskee kaikkia oleskeluluvan saaneita lakisääteisellä kotoutumisajalla olevia kuntalaisia.

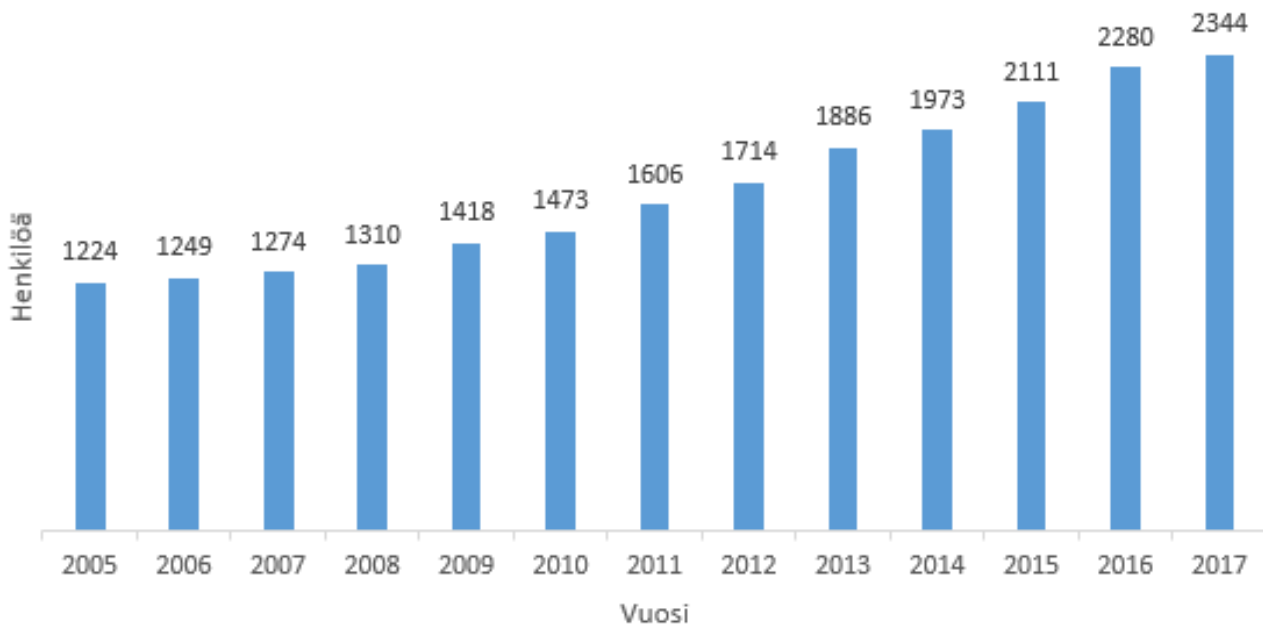
Kotoutuminen tapahtuu ihmisten arjessa, siksi ohjelma koskettaa laajasti kaupunkia, muita Joensuun toimijoita ja kuntalaisia. Joensuussa asuvien ulkomaalaisten taustat, osaaminen ja tarpeet ovat monenlaiset.

Yhdessä verkostojemme kanssa luomme maahan muuttaneille hyvät edellytykset yksilölliselle, osallistavalle kotoutumiselle. Hyvä kotoutuminen edistää hyvinvointia, työllistymistä ja valmiutta toimia yhteiskuntamme ja kaupunkimme tasavertaisena jäsenenä. Meille saa ja kannattaa tulla, sillä olemme Suomen paras paikka kotoutua. Kansainvälisyys lisää Joensuun elinvoimaa.

ULKOMAALAISTEN MÄÄRÄ JOENSUUSSA

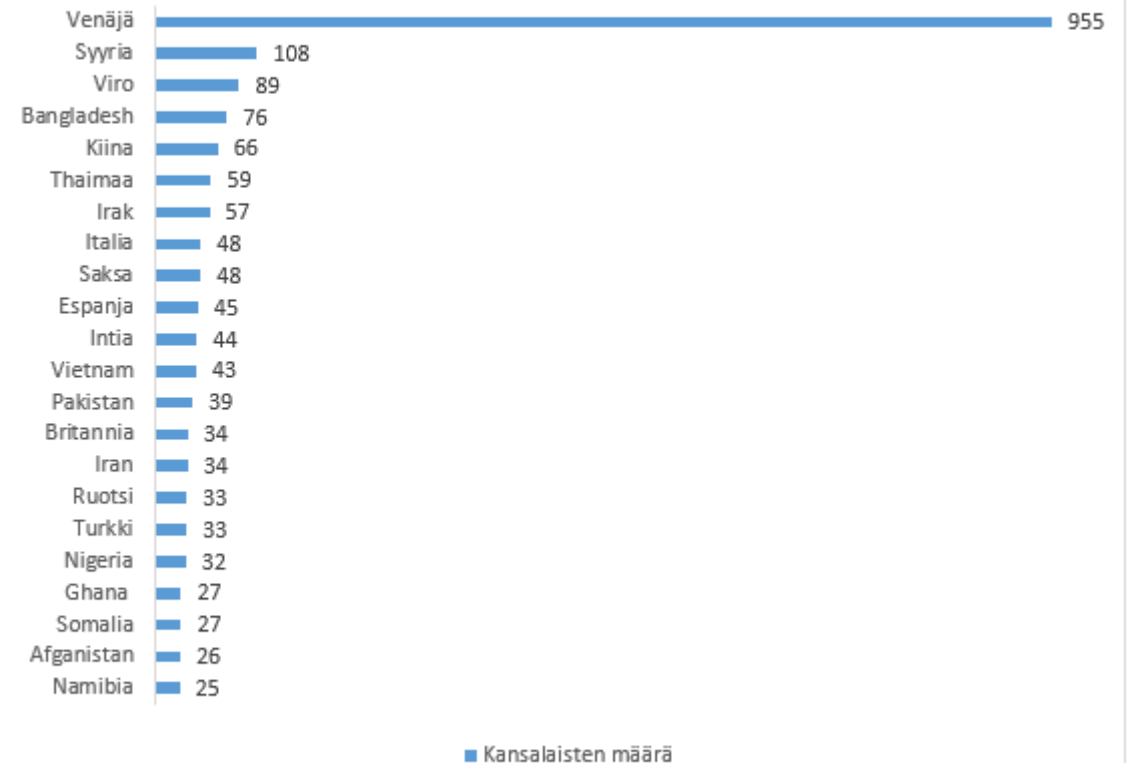
- Ulkomaan kansalaisia on Joensuussa 2344 (2017, Tilastokeskus)
- Lisäksi Joensuussa opiskelee vuosittain noin 1000 ulkomaalaista

Ulkomaan kansalaisten määrä Joensuussa

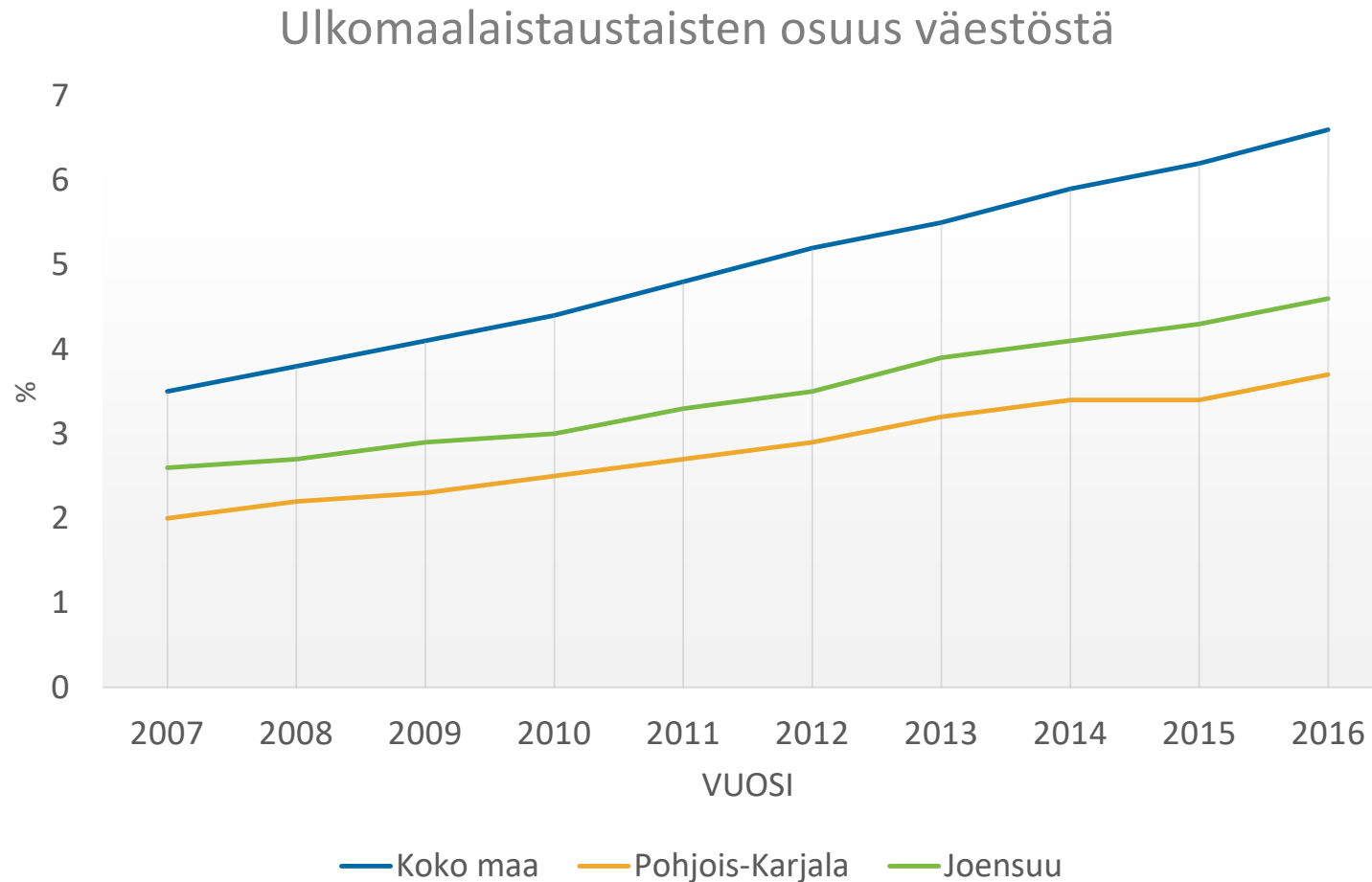
Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaisten määrä kansalaisuuden mukaan (vähintään 20 henkeä)
Joensuussa vuonna 2017

Lähde: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Aila Tahvanainen/

ULKOMAALAISTAUSTAISTEN OSUUS VÄESTÖSTÄ - KEHITYS SUOMESSA, POHJOIS-KARJALASSA JA JOENSUUSSA

Lähde: Tilastokeskus

JOENSUU.FI

PÄÄMÄÄRÄ

Strategiasta: Teemme turvallista kaupunkia, maakuntaa, Suomea ja Eurooppaa yhdessä. Erilaiset ihmiset ovat vahvuutemme.

Tavoite I: Joensuu on vetovoimainen, kasvava ja kansainvälinen asukkaidensa näköinen kaupunki, jossa tullaan tutuiksi.

Tavoite II: Kansainvälistymis- ja kotouttamistyö kuuluu koko kaupungille. Yhdessä varmistamme, että maahanmuuttajat ryhmänä huomioidaan kaikessa toiminnassa sekä kaupungin peruspalveluja suunnitellessa.

Tavoite III: Asiakaslähtöisyys. Jokainen kuntalainen on oman prosessinsa omistaja. Uusien kuntalaisten omatoimisuutta ja osallisuutta vahvennetaan kotoutumista edistävien tuotteiden ja palveluiden sekä toimijoiden verkostomaisen yhteistyön kautta.

KESTÄVÄ KAUPUNKI JA TALOUS

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Joensuussa on riittävästi kansainvälisyys- ja kotouttamistyön asiantuntijuutta.	Henkilöstöressurssin vakauttaminen sekä kotouttamistyön asiantuntijuuden vahvistuminen.	1 vakituinen työsuhde (tällä hetkellä tekee määräaikainen sijainen 31.12.2018 asti), 1 määräaikainen 31.12.2018 asti sekä 5 määräaikaista 31.12.2019 asti.	Riittävä, käyttäjämäärän mukainen vakiintunut resurssi
Ennakoidaan ja huomioidaan maakuntauudistuksen ja uuden kotoutumislain mukana tuomia toimintaympäristön muutoksia.	Osallistutaan aktiivisesti valtakunnalliseen ja maakunnalliseen kotouttamista koskevaan palvelumuotoiluun. Valtion, kaupungin ja muiden julkishallinnollisten toimijoiden sekä palveluntuottajien strateginen yhteistyö on tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta samansuuntainen. Keskeisiä yhteistyökumppaneita TE-toimisto, Migri, Siun sote, yksityiset palveluntuottajayritykset, vastaanottokeskukset, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, KELA sekä Pohjois-Karjalan maahanmuuttoasiaintoimikunta.	Käydään toimintaympäristön muutokseen liittyviä rajapintakeskusteluja.	Toimintamalli sopeutettu tapahtuneisiin muutoksiin. Kotoutumista edistävät palvelupolut ovat asiakaslähtöiset, selkeät, tarpeenmukaiset ja vaikuttavat. Eri toimijoiden yhteistyö ja kumppanuudet kotoutumista edistäviin toimiin ovat selkiytyneet.
Vastuullinen taloudenpito.	Vuosittainen talousarvio on tasapainossa. Kehittämistä varten haetaan ulkopuolisia hankerahoituksia.	Talousarviossa pysytään. Siltoja rakentamassa -hanke päättyi lokakuussa 2018.	Talousarviossa pysytään. Yksi toimiva hanke tai yhteistyöprojekti käynnissä.
Etsitään monitoimijaisesti yli sektorirajojen innovatiivisia ja vaikuttavia ratkaisuja ostopalvelu- ja yhteistyösopimusten merkeissä. Painotetaan määrällisten palveluiden ostojen sijaan hyvän lopputuloksen hankintaa.	Uudistettujen ostopalvelu- ja yhteistyösopimusten sekä käytyjen hankintaneuvottelujen määrä.	Yksi neuvottelu 3.sektorin kanssa pakolaisten alkuvaiheen vastaanottojärjestelyistä.	Viisi eri aihealueen neuvottelua käynnistetty.
Tuemme hiilineutraalisuutta.	Maahanmuuttajaväestön tietämys kierrätykseen liittyvissä asioissa kasvaa.	Luotu Tervetuloa kuntaan -käsikirja, jossa on kierrätysosio. Aloitettu ryhmä-ohjaukset, joissa mukana kierrätys-teema.	Tervetuloa kuntaan -käsikirjan käyttö ja ryhmäohjaukset vakiintuneet osaksi normaalitoimintaa. Opas useilla kielillä e-kirjana kaupungin verkkosivuilla.

VETOVOIMA JA YHDESSÄ TEHDEN

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Joensuu tunnetaan tiedolla johtamisesta sekä rohkeasta, eteenpäin katsovasta tulevaisuuden visiosta. Joensuussa tehdään innovatiivisella otteella vaikuttavaa kotouttamistyötä.	Joensuussa on selkeä, asiakaslähtöinen ja vaikuttava kotouttamisen toimintamalli, joka perustuu tarpeeseen ja saumattomaan, verkostomaiseen työskentelytapaan. Kohderyhmä osallistuu mahdollisuuksien mukaan palveluiden muotoiluun. Varmistetaan, että kaupungin palveluissa on riittävästi kulttuurista osaamista kotoutumista tukeviin kohtaamisiin. Hyödynnetään sähköisiä työkaluja kotouttamispalveluissa.	Uudistettu kotouttamisen toimintamalli otetaan käyttöön syksyllä 2018. Tuetaan kotoutujaa oman prosessinsa omistajana. Kaupunki on mahdollistaja, mutta jokainen vastaa itse oman kotoutumisprosessinsa eteenpäin viemisestä. Kaikille maahanmuuttajille tehdään alkukartoitus ja laaditaan kotoutumissuunnitelma, kun se on tarkoituksenmukaista. Siltoja rakentamassa -hanke on tarjonnut koulutusta kaupungin työntekijöille ja muille toimijoille. Maire, maahanmuuttajien sähköinen asiakasrekisteri on koekäytössä. Siihen mm. kirjataan asiakkaiden tapaamiset, neuvonnat ja suunnitelmat, joiden perusteella tuotetaan mitattavaa tietoa palveluista. Järjestelmän kehittäminen, johon kuuluu vaikuttavuuden mittaaminen on käynnissä. Sampo on Joensuun kotouttamispalveluissa kehitettävänä oleva kotouttamistyöhön osallistuvien toimijoiden yhteinen tiedotuskanava ja materiaalien jakoväylä.	Kotouttamisen toimintamalli on vakiintunut. Työmarkkinoiden ulkopuolella oleville kotoutujille, erityisesti kotivanhemmille ja eläkeläisille on kehitetty kotoutumista edistäviä palveluita. Perheet huomioidaan kokonaisuuksina ja mahdollisten, erityistä tukea tarvitsevien ryhmien tarpeisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Kaupunki tarjoaa kattavasti henkilöstökoulutusta monikulttuurisuuteen liittyen. Mairen käyttö vakiintunut ja sen kehittäminen jatkuu valtakunnallisena. Sampo otetaan käyttöön 2019, käyttö on vakiintunut.
Kehitetään ketterää, vaikuttavaa yhteisöllistä vastaanottoa prosessia yhteistyössä erityisesti järjestökentän kanssa ja tuetaan 3. sektoria kotoutumista edistävien palvelujen kehittämisessä.	Pakolaisten alkuvaiheen kotouttamisessa siirretään painopistettä huomattavassa määrin viranomaistoiminnasta kolmannen sektorin yhteistyön ja omatoimisuuteen kannustamisen suuntaan. Järjestösektorille kehitetään kannustimia ja hyödynnetään työllisyyspalvelujen yhteistyötä.	Yhteisöllinen vastaanottokokeilu on aloitettu syksyllä 2017 ja jatkokehitys on käynnissä. Siihen kuuluu esimerkiksi uudentyypinen vapaaehtoistyö (kaupunki, Siun sote, kuntouttava työtoiminta ja 3.sektori).	Uudistettu malli toiminnassa; alkuvaiheen kotoutumisprosessi tehostunut vaikuttavammaksi.

VETOVOIMA JA YHDESSÄ TEHDEN

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Vahvistetaan verkostomaisen yhteistyön rakenteita monialaisesti. Tiivistetään kaupunkikonsernin yhteistyötä kotouttamispalveluissa.	Integroidaan kotouttamisasioiden suunnittelu ja seuranta nykyistä paremmin osaksi kaupungin normaalia johtamis- ja raportointikäytäntöä. Kotouttamispalveluiden yhteys erityisesti työllisyys-, nuoriso-, koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluihin on tärkeää. Joensuun seudun rasisminvastaisen työryhmän sekä kaupungin ja 3. sektorin yhteistyöryhmän työtä jatketaan. Alkuvaiheen vastaanoton valmisteleva työryhmä jatkaa toimintaansa. Business Joensuu Oy ottaa aiempaa enemmän vastuuta yrityselämän ja koulutusorganisaatioiden kanssa tehtävästä Talent attraction -yhteistyöstä.	Kotouttamispalvelut hieman irrallaan, ei tunneta konsernin sisällä. Eri ryhmät kokoontuvat 3–10 kertaa vuodessa. Yhtiö syntymässä.	Vakiintunut, toimiva toimintatapa, seuranta osana talousarvion normaalia seurantaa. Yhteistyö jatkuu ja kehittyy. Vakiintuneet toimintatavat.
Joensuussa on nollatoleranssi rasismiin.	Järjestetään perehdytystä ja otetaan läpileikkaavana teemana osaksi täydennyskoulutusta syrjinnän- ja rasisminvastainen toiminta, jolla kaupunki työnantajana tukee työntekijöitään toimimaan systemaattisesti kohdatessaan rasismia tai syrjintää. Koulutuksella varmistetaan myös kaupungin viranomaisvastuu ja yhdenvertaisuusperiaatteen toteutuminen kaupungin palveluissa. Seurataan rasismiin ja syrjintään liittyviä tapauksia.	Toiminta suunnitteilla. Poliisi ja seudun toimijat seuraavat tilannetta, asiat käsitellään rasisminvastaisessa työryhmässä.	Perehdytys on osa normaalikäytäntöä. Henkilöstön tietoisuus on kasvanut. Käytäntöä jatketaan. Tarvittaessa kaupungin omaan organisaatioon liittyvät tapaukset selvitetään erikseen.

ELINVOIMA, TYÖLLISYYS JA YRITYSYSTÄVÄLLISYYS

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten määrä Joensuussa kasvaa.	Tilastokeskuksen vuositilastot.	2344 henkilöä vuonna 2017.	150 henkilön kasvu/vuosi. 2944 henkilöä vuonna 2021.
Tuetaan kansainvälisten osaajien sijoittumista Joensuuhun.	Annetaan tietoa sekä ennen varsinaista muuttoa että muuton jälkeen. Luodaan konsernina sijoittumispalvelu, joka toimii yritysten tukena kansainvälisen osaajan rekrytointi- ja muuttovaiheessa. Järjestetään jatkuvaa suomen kielen opetusta maahanmuuttajataustaisille kuntalaisille non stop -mallin mukaisesti. Rohkea viestintäsuunnitelma: uusi joensuulainen palkinto Joensuu-päivänä.	Jonkin verran tietoa eri nettisivuilla, vastataan satunnaisiin kyselyihin. Sijoittumispalvelu ei ole organisoitu systemaattisesti. Ei toimintaa. Uusi joensuulainen -palkinto ei ole.	Parannetut informaationsäällöt kaupungin nettisivuilla, säännöllistä englanninkielistä viestintää sekä viestintää selkosuomeksi. Konsernin sijoittumispalvelu vakiintunut. Toiminta alkaa 2019. Kaupungin järjestämä suomen kielen non stop -opetus vakiintunut kysynnän mukaiseksi. Uusi joensuulainen -palkinto vakiintunut.

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Edistetään maahanmuuttajien työllistymistä ja tasa-arvoa työmarkkinoilla	Maahanmuuttajataustaisten työttömien osuus työvoimasta on lähempänä kantaväestön osuutta kuin nykyisin. Tuetaan työllistymistä tarjoamalla oman alan työkokeilu- ja harjoittelupaikkoja erityisesti kotoutumiskoulutuksessa oleville ja alle 30-vuotiaalle maahanmuuttajille kaupungin eri yksiköistä. Tämä tukee verkostoitumista oman alan toimijoiden parissa sekä ammatillisen sanaston vahvistamista.	Tilastot maakuntatasolla. Ei seurata erikseen. Yksiköillä ei ole erityisesti maahanmuuttajataustaisille räätälöityä työkokeilu ym. paikkoja, joissa huomioitaisiin esim. puutteellinen suomenkielen taito tai työssä tarvittava ohjaus. Alle 30-vuotiaiden maahanmuuttajien koulutukseen ja työhön suuntaavia palveluita ei ole keskitetty, vaan ne tarjotaan useista eri paikoista. Kotouttamispalvelut tukevat nuoria kotoutumisprosessissa, joka edistää työllisyyttä.	Merkittävästi kohentunut. Kaupungin yksiköiden valmius vastaanottaa maahanmuuttajia on helpottunut mm. kehittyneen kielenopetuksen ja työpaikoilla tapahtuvan ohjauksen myötä. Työhön ja koulutukseen tukevat palvelut tarjotaan kaikille alle 30-vuotiaille samasta paikasta (Ohjaamo). Kotouttamispalvelut tukevat nuoria kotoutumisprosessissa, joka edistää työllisyyttä.
Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden perustamien yritysten määrä kasvaa Joensuussa.	Kaupparekisterin ja Business Joensuun tilastot	Yritysneuvontaa saatavilla noin 70 eri kielellä.	Tilanne edistynyt.
Parannetaan kaupunkikonsernin työyhteisöjen valmiuksia vastaanottaa ulkomaalaistaustaisia harjoittelijoita ja työntekijöitä.	Järjestetään uudelle tulijalle tukea perehdyttämispakettien muodossa (esim. työntekijän oikeudet ja velvollisuudet, Joensuun kaupunki -esittely, toimintaohjeet syrjintätilanteissa, toimenkuvan läpikäynti jne.). Tarvittaessa uudistetaan työnantajan toimintaohjeet työntekijän syrjintätilanteessa. Työpaikalla oleville ohjaajille järjestetään tukea ja tarvittaessa koulutusta maahanmuuttajien palveluista. Kotouttamispalvelut auttavat erityiskysymyksissä.	Englannin kieliset perehdytyspaketit puuttuvat. Yhdenvertaisuus-suunnitelma olemassa. Sisällytetty kaupungin perehdytysohjelmaan. Koulutuspaketit olemassa.	Koulutusmateriaalit olemassa ja käytössä englannin kielellä. Ajan tasalla oleva käytäntö. Koulutuspaketit osa vakiintunutta käytäntöä.

HYVINVOINTI JA SIVISTYS

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Vahvistetaan maahanmuuttajataustaisten nuorten osallisuutta, ja ohjataan jalkautuvan työn kautta palveluihin.	Osana tavanomaista Ohjaamon ja etsivän nuorisotyön toimintaa tavoitetaan ja kontaktoidaan maahanmuuttajataustaisia nuoria ja saadaan ohjattua heitä harrastustoimintoihin tai muihin palveluihin	Kohderyhmän nuoria ei vielä kohdennetusti ole pyritty tavoittamaan.	Maahanmuuttajataustaisia nuoria toimii aktiivisesti eri harrasteryhmissä sekä nuoria on saatu ohjattua palveluihin.
Lasten ja nuorten suomen kielen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.	Kettutestit eli kielitaidon arviointimenetelmät käytössä jokaisessa päiväkodissa. Riittävät S2-resurssit (suomi toisena kielenä) ja niiden kehittäminen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.	Kettutestit ovat osa vakiintunutta toimintaa, kehitystyö jatkuu myös valtakunnallisessa OPH:n verkostossa. S2-lastentarhanopettajia ei ole. S2-opetusta järjestetään kouluissa ja päiväkodeissa. Inklusiivinen valmistava esiopetustoimintaa tarpeen mukaan päiväkodeissa. Jokaisessa päiväkodissa on S2-vastaava. S2-vastaavat kokoontuvat säännöllisesti 2–4 kertaa toimintakaudessa. S2-asiantuntijavierailut sekä hyvien käytäntöjen monistaminen ja levittäminen on vielä organisoimatonta. Kehitystyö on lähtenyt käyntiin ja muun muassa Pedanettiin on tekeillä sivusto tähän liittyen ja lähitulevaisuudessa on tarkoitus sopia S2-vastaavien keskuudessa yhteisistä käytännöistä.	Toiminta jatkuu. Kielitaidon arviointiin kehitetään lisää välineitä suunnittelun ja toiminnan tueksi. Kieli- ja kulttuuriavustajat esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. S2-lastentarhanopettajia on alueella tarvetta vastaavasti. Uudistettu toimintatapa otettu käyttöön. S2-koulutuksia järjestetään paikallisia asiantuntijoita hyödyntäen.

HYVINVOINTI JA SIVISTYS

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Lasten ja nuorten kotoutumisen tukeminen. Järjestetään inklusiivista valmistavaa esiopetusta ja opetusta sekä tuetaan lähikouluperiaatteen toteutumista.	Niiden koulujen ja päiväkotien, joissa inklusiivista valmistavaa (esi)opetusta annetaan, lukumäärä.	Jokaisessa lähikoulussa on mahdollisuus inklusiiviseen valmistavaan opetukseen. Opetusta annetaan eri kouluissa. Resursseja jaetaan oppilasmäärän/tarpeen mukaan. Syksyllä 2018 inklusiivista valmistavaa opetusta järjestetään Kanervalan, Nepenmäen, Niittylahden, Karhunmäen, Lyseon peruskoulun, Utran ja Marjalan kouluissa. Erillisiä VALO-ryhmiä on Karsikossa ja Noljakassa. Viidessä päiväkodissa on tällä hetkellä inklusiivista esiopetusta. Tilanne vaihtelee tarpeen mukaan. Yhteistyö varhaiskasvatuksen, koulujen ja kotouttamispalvelujen välillä toimii. Perusopetukseen valmistava ryhmämuotoinen opetus (VALO-opetus) on keskitetty tiettyihin kouluihin tarpeen mukaan. Henkilöstöllä on yhteistyökokouksia ja koulutuksia osaamisen, kokemuksen ja tiedonvaihdon edistämiseksi.	Mahdollisuuksien mukaan S2-lapset jakautuvat päiväkotien/koulujen välillä. Hyviä käytäntöjä on jatkettu ja kehitetty kouluissa ja päiväkodeissa. Vakiintuneet toimintamallit ovat käytössä esiopetuksessa ja henkilöstön osaamista kehitetään.
Lasten ja nuorten muun opetuksen ja oman äidinkielen tukeminen esiopetuksessa ja koulussa.	Muun opetuksen tukeminen: eri oppiaineiden tuki suomeksi ja muilla mahdollisilla kielillä. Oman äidinkielen tai ylläpitokielen opetus järjestetty koko kaupungissa.	Muun opetuksen tukea annetaan suomeksi, venäjäksi ja arabiaksi jatkuvasti ja muilla kielillä mahdollisuuksien/tarpeen mukaan arvioiden. Useita ryhmiä venäjän kielessä ja arabiassa, muissa kielissä yksittäisiä ryhmiä minimikoon täytyessä. Venäjässä päätoiminen opettaja vakituksena.	Jatkuu edelleen. Käytäntöä jatketaan.
Peruopetusiän ylittäneiden opiskelumahdollisuuksia tuetaan.	Aikuisten perusopetusta järjestetään, samoin lukioon valmistavaa opetusta (LUVA) yhteisryhmänä perusopetuksen lisäopetuksen (kymppi) kanssa. Luku- ja kirjoitustaidottomien opetusta (LUKI) järjestetään.	Aikuisten perusopetuksessa on kolme ryhmää (eri tasot), kymppi-LUVA:ssa on yksi yhteinen ryhmä. LUKI-ryhmä toimii vapaan sivistystyön järjestämänä, kiinteässä yhteistyössä koulutuspalvelujen muiden toimijoiden kanssa.	Perusopetusiän ylittäneiden opetusta järjestetään edelleen ja toimintaa kehitetään kokemuksen perusteella. Toiminta jatkuu.

HYVINVOINTI JA SIVISTYS

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Varmistetaan lasten koulupolku sekä tarpeenmukaiset palvelut kansainvälisille perheille.	Englanninkielinen koulupolku toimii Joensuussa.	Joensuussa toimii yksityinen englanninkielinen päiväkoti. Englannin kieleen painottunut peruskoulu toimii myös kansainvälisten perheiden lasten koulupaikkana. Inklusiivinen valmistava opetus lähikoulussa tai jakso valmistavassa opetuksessa järjestetään suomen oppimisen tukemiseksi. Kaikkia oppiaineita ei opeteta englanniksi. Joensuussa toimii englanninkielinen IB-lukio.	Toiminta jatkuu. Peruskoulua kehitetään englanninkielisen koulun suuntaan, ja tulevissa rekrytoinneissa painotetaan natiiviosaamista. Toiminta jatkuu.
Kodin ja koulun yhteistyötä tuetaan monikielisten perheiden kohdalla.	Perhekoulu on maahanmuuttajaperheille yhteistä vapaa-ajan toimintaa, joka tukee koulun ja kodin yhteistyötä sekä kotoutumista. Perhekoulussa perheet saavat toisiltaan vertaistukea sekä ohjausta eri alojen asiantuntijoilta.	Perhekoulu toimii lukuvuosittain useammassa viiden kerran jaksossa kerran viikossa. Mukana voi olla juuri Suomeen muuttaneiden lisäksi suomalaisia perheitä ja jo pidemmän aikaan Suomessa asuneita. Mukana on useita ja useampaa kieltä puhuvia ohjaajia, jotka ohjaavat sekä perheiden yhteistä toimintaa että lasten omaa ohjelmaa. Vanhempien omista osuuksissa käytetään eri alojen asiantuntijoita.	Perhekoulu jatkuu ja toimintaa kehitetään vuosittain saadun kokemuksen perusteella. Yhteistyötä lisätään eri toimialojen kesken.
Hyvinvointipalveluissa on järjestetty riittävä koordinaatio kieli-, kulttuuri- (KIEKU) ja kotouttamisasiossa. Lisäksi haetaan ulkopuolista rahoitusta kehittämiseen.	Koordinaattori resursoitu, ja tarvittavat yhteistyöryhmät toimivat.	Opettajat kokoontuvat KIEKU-tiimissä kuukausittain ja saavat koulutusta ja perehdytystä monikielisten lasten opetukseen. Monikielisten koulujen rehtoritiimissä suunnitellaan opetusjärjestelyjä. Kieli- ja kulttuuriryhmien koordinaattori on olemassa. Opetushallituksen edu.fi-sivustolla osiossa Hyvinvointi koulussa - Yhteisöllisyys ja kulttuurinen moninaisuus on materiaaleja, jotka on kehitetty mm. Joensuun Mahdollisuuksien matkalaukku - hankkeessa.	Toimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen. Ulkopuolista rahoitusta saatu kehittämiseen.

HYVINVOINTI JA SIVISTYS

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Huomioidaan ja kunnioitetaan kuntalaisten yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua liikuntapalveluihin.	Edistetään kotoutumista liikunnan avulla ja tuetaan yhdistysten mahdollisuutta järjestää kulttuurisesti esteetöntä liikuntaa hanketoiminnan kautta.	Tahtotila hakea AVI:n Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla - hankerahoitusta käytännön toimintamallin rakentamiseen ja toteutukseen yhteistyössä seudun toimijoiden kanssa. Tämänhetkinen viestintä on pääasiassa suomenkielistä ja on tunnistettu tarve lisätä viestintää eri kielillä liikuntapalveluista.	Käytännön toimintamalli on luotu ja vakiintunut. Kaupungin liikuntatoimen viestintä vähintään suomen ja englannin kielellä. Esitteet/nettisivut englanninkielisinä, perustetaan ”Sports Services tai JoeSport” -sometili.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ JA KONSERNI

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Tuetaan kotouttamista mahdollistamalla maahanmuuttajataustaisen väestön asumista eri puolilla Joensuuta. Maankäytön suunnittelun avulla tuetaan kaupunginosien monimuotoista rakentamista ja mahdollisuuksia eri asumismuotojen sijoittumiselle tasaisesti eri puolille kaupunkia. Lisäksi tonttitarjonta mahdollistaa hallintamuodoiltaan ja rakennustyypeiltään monipuolista rakentamista.	Maahanmuuttajataustaisen väestön alueellinen levinneisyys; S2-lasten määrät kouluissa ja päiväkodeissa.	Ei ole systemaattista. Ajoittaisia analyysejä tehty.	Huomioitu muun muassa MATO20-suunnittelussa ja Joensuun kotien asukasvalinnoissa.

KUNTALAISET

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021
Strategia: Erilaiset ihmiset ovat vahvuutemme. Joensuu on yhdenvertainen ja ylpeä kuntalaistensa monimuotoisuudesta. Innostetaan kuntalaisia yhteisöllisiin tapahtumiin ja arkisiin kohtaamisiin.	Viestitään ja tehdään eri keinoin näkyväksi myönteisiä tarinoita ja onnistumisia. Osallistutaan näkyvästi rasisminvastaiseen viikkoon.	Joensuu on ottanut tarvittaessa aktiivisesti kantaa rasismien torjumiseksi.	Käytäntöä jatketaan ja uusia myönteisiä toimintatapoja on otettu käyttöön.

LIITTEET JA TAUSTAMATERIAALIT

Liite 1. Käsitteet

Taustamateriaaleina on käytetty muun muassa seuraavia aineistoja:

Joensuun kaupungin kuntaprofiili 2018

Kotouttamistyön toimintamalli

Kotouttamisen palvelutarpeen arvio -mallilomake

Kaupungin kotoutumissuunnitelma -mallilomake

Laki kotoutumisen edistämisestä

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä

Joensuun kotoutumisen järjestötarjotin (SPR)

”

Kansainvälinen ja monimuotoinen Joensuu on rikkaus. Yhdessä verkostojemme kanssa luomme maahan muuttaneille hyvät edellytykset yksilölliselle, osallistavalle kotoutumiselle.